Finansutskottets betänkande

1982/83:4

om utveckling av en välfärdsanalys

Motionen

I motion 1981/82:2081 av Britta Hammarbacken m. fl. (c) hemställs – med hänvisning till motiveringen i motion 1981/82:2080 – att riksdagen beslutar att uttala att regeringen bör ta initiativ till utvecklingen av en djupare välfärdsanalys utanför BNP-begreppet.

I motiveringen i motion 2080 anför motionärerna att bruttonationalprodukten (BNP) är ett dåligt mått på livskvalitet. Att använda BNP som ett mått på livskvaliteten i utvecklingsländer är än mer olämpligt. Det är omöjligt att beräkna värdet av husbehovsjordbruk, byteshandel och andra aktiviteter som inte lämpar sig för ekonomisk analys, hävdar motionärerna. Även om man inte varken snabbt eller helt kan frångå BNP-begreppet bör detta därför kompletteras med ett system för värdering av livskvaliteten i ett land.

Utskottet

Utskottet vill först understryka att BNP som ett mått på den samlade produktionen av varor och tjänster har en självklar, central ställning i den ekonomiska analysen. Lika klart måste det emellertid understrykas att BNP inte är, och heller aldrig varit avsett som, ett mått på välfärd eller livskvalitet i vid mening. Det finns ingen allmänt accepterad definition på välfärd eller livskvalitet som skulle göra det möjligt att konstruera ett sammanfattande statistiskt mått på detsamma. Traditionellt har man ofta jämställt hög konsumtion och materiell standard med välfärd. Den utvidgning av välfärdsbegreppet som skett under 1960- och 1970-talen har inneburit att man förutom materiella resurser också velat se till utvecklingen av olika sociala indikatorer såsom hälsa, miljö, utbildning, sociala och medborgerliga rättigheter m. m. hos befolkningen. Numera genomförs och redovisas också dylika studier löpande i statistiska centralbyråns (SCB) levnadsförhållandeundersökningar. Såväl vid SCB som vid socialforskningsinstitutet (SOFI) pågår, i internationell samverkan, kontinuerligt ett arbete med att utveckla analysinstrumenten för olika typer av sociala indikatorer.

Utskottet vill också framhålla att i anslutning till 1980 års långtidsutredning gjordes en särskild studie i syfte att ge en översikt av välfärdens fördelning vid slutet av 1970-talet (Inkomst- och välfärdsfördelning, bilaga 5 till LU 80, Ds E 1981:3).

Det utvecklings- och forskningsarbete som pågår bl. a. vid SCB och SOFI i syfte att fördjupa vår kunskap om välfärdsutvecklingen i vid mening finner utskottet värdefullt. Det är angeläget att det material som kommer fram vid dessa studier av välfärdsutvecklingen mer än hittills konkretiseras och samordnas för att utgöra underlag för politiska beslut.

Eftersom ett dylikt utvecklingsarbete pågår är det enligt utskottets mening inte påkallat att riksdagen nu tar något initiativ i frågan.

Med det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motion 1981/82:2081.

Stockholm den 26 oktober 1982

På finansutskottets vägnar
MATS HELLSTRÖM

Närvarande: Mats Hellström (s), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Lennart Blom (m), Per-Axel Nilsson (s), Roland Sundgren (s), Tage Adolfsson (m), Rolf Rämgård (c), Torsten Karlsson (s), Filip Fridolfsson (m), Bo Södersten (s), Hugo Hegeland (m), Britta Hammarbacken (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) och Linnea Hörlén (fp).

Reservation

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Eftersom ett" och slutar med "i frågan" bort ha följande lydelse:

Trots att detta arbete pågår behövs en djupare analys av begreppet välfärd, och utvecklande av en välfärdsanalys i enlighet med vad som anförs i motion 2081 bör därför initieras. Den ekonomiska tillväxt som skett bl. a. i vårt land under den mest expansiva perioden efter andra världskriget och de följder denna utveckling fått på en rad områden både inom och utom landet ger enligt utskottets uppfattning anledning till att genomföra fördjupade studier av effekter som inte mäts med t. ex. BNP:

dels utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motion 1981/82:2081 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

GOTAB 72840 Stockholm 1982